

Laidiens: 23.01.2009., Nr. 13

Ministru kabineta noteikumi Nr.55

Rīgā 2009.gada 20.janvārī (prot.Nr.6 14.§)

Saldo ķiršu atšķirīguma, viendabīguma un stabilitātes pārbaudes metodika

Izdoti saskaņā ar Augu šķirņu aizsardzības likuma 18.panta otro daļu

I. Vispārīgie jautājumi

1. Noteikumi nosaka atšķirīguma, viendabīguma un stabilitātes pārbaudes metodiku (turpmāk – šķirnes pārbaude) saldo ķiršu (*Prunus avium* L.) šķirnēm (turpmāk – šķirnes).
2. Noteikumu uzraudzību un kontroli veic Valsts augu aizsardzības dienests (turpmāk – dienests).
3. Šķirnes pārbauda atbilstoši normatīvajiem aktiem par kārtību, kādā organizē vai veic šķirnes pārbaudi un pieņem lēmumu par šķirnes pārbaudes rezultātu atzīšanu.

II. Pārbaudāmais materiāls

4. Persona iesniedz dienestā pārbaudāmo materiālu. Pārbaudāmais materiāls ir stādi, kas potēti vai acoti uz dienesta norādītajiem potcelmiem, vai potzari.
5. Pārbaudāmais materiāls atbilst šādām prasībām:
 - 5.1. minimālais pārbaudāmā materiāla daudzums ir pieci viengadīgi koki vai trīs potzari acošanai vasarā, vai pieci neizplaukušī potzari (kas ir pietiekams daudzums piecu koku ziemas potēšanai);
 - 5.2. vienā izmēģinājumā visiem kokiem jābūt uz viena un tā paša potcelma – *Prunus mahaleb* sēklaudžiem;
 - 5.3. pārbaudāmais materiāls ir vizuāli vesels, spēcīgi attīstīts, bez slimību un kaitēkļu bojājumiem;
 - 5.4. pārbaudāmais materiāls nav bijis pakļauts nekādai ķīmiskai apstrādei, kas varētu ietekmēt šķirnes pazīmju (1.pielikums) izpausmes;
 - 5.5. pārbaudāmajam materiālam ir pievienota augu pase.
6. Persona iesniedz dienestā iesniegumu par šķirnes pārbaudi un šķirnes apraksta tehnisko anketu (2.pielikums).

III. Šķirnes pārbaude

7. Minimālais šķirnes pārbaudes ilgums ir divi audzēšanas cikli. Par audzēšanas ciklu uzskata vienas audzēšanas sezonas ilgumu, kas sākas ar ziedu un veģetatīvo pumpuru vai tikai veģetatīvo pumpuru plaukšanu, ziedēšanu un augļu novākšanu un beidzas, noslēdzoties miera periodam un sākoties jaunās sezonas pumpuru briešanai.
8. Lai novērtētu šķirni, ir nepieciešams iegūt augļu ražu abos audzēšanas ciklos.
9. Šķirni pārbauda vienā teritorijas vietā. Ja kādu šķirnes pazīmi šajā vietā nevar konstatēt, šķirnes pārbaudi turpina citā vietā.
10. Šķirni pārbauda apstākļos, kas nodrošina augu augšanu un kas ir nepieciešami šķirnes pazīmju izpausmei un šķirnes pārbaudes veikšanai.
11. Katru šķirnes pārbaudi veic vismaz pieciem augiem. Novērojumus un mērījumus drīkst veikt atsevišķos pārbaudes laukos, ja tie atrodas vienādos vides apstākļos.
12. Šķirnes pārbaudi plāno tā, lai augu vai augu daļu paraugus mērīšanai un skaitīšanai varētu ņemt, netraucējot novērojumus, kurus veic līdz augšanas cikla beigām.
13. Visus novērojumus veic pieciem augiem vai auga daļām, kas ņemtas no pieciem kokiem. Ja novērojumus veic, izmantojot auga daļas, no katra koka ņem divus paraugus. Visus augļa un kauliņa novērojumus veic vismaz 15 ti-piskiem augļiem (trijiem augļiem no katra koka).
14. Šķirnes viendabīguma noteikšanai izmanto populācijas standartu – viens procents – ar ticamību 95 procenti. Atšķirība nav pieļaujama, ja paraugu veido pieci augi.
15. Ja šķirne pēc pārbaudes rezultātiem ir atzīta par viendabīgu, to uzskata arī par stabilu. Ja iegūtais datu daudzums nav pietiekams, lai noteiktu šķirnes stabilitāti, šķirni pārbauda, audzējot nākamo paaudzi vai atkārtoti ņemot jaunu augu materiālu, kam piemīt tās pašas īpašības, kādas novērotas iepriekš piegādātajam augu materiālam.

IV. Šķirņu grupēšana un šķirnes pārbaudes lauka iekārtošana

16. Pārbaudāmās šķirnes grupē, lai:

16.1. atlasītu šķirnes, kuras var izslēgt no šķirnes pārbaudei veicamajiem izmēģinājumiem;

16.2. organizētu lauka izmēģinājumus tā, ka līdzīgās šķirnes atrodas kopā.

17. Grupēšanai izmanto šķirnes pazīmes:

17.1. kuras šķirnes robežās nemainās;

17.2. kuru izpausmes pakāpes ir dokumentāri apstiprinātas, pat ja tās novērotas dažādās vietās, un kuras var izmantot individuāli vai kombinācijā ar citām šādām pazīmēm:

17.2.1. auglim – lielums (1.pielikuma 20.punkts);

17.2.2. auglim – miziņas krāsa (1.pielikuma 27.punkts);

17.2.3. auglim – mīkstuma krāsa (1.pielikuma 31.punkts);

17.2.4. auglim – mīkstuma blīvums (1.pielikuma 33.punkts);

17.2.5. ziedēšanas sākums (1.pielikuma 40.punkts);

17.2.6. augļu nogatavošanās sākums (1.pielikuma 41.punkts).

Ministru prezidenta vietā – satiksmes ministrs A.Šlesers

Zemkopības ministra vietā – vides ministrs R.Vējonis

1.pielikums

Ministru kabineta

2009.gada 20.janvāra noteikumiem Nr.55

Šķirnes pazīmju novērtējums un grafiskie attēli

I. Šķirnes pazīmju novērtējums

Nr. p.k.	Šķirnes pazīme	Izpausmes pakāpe	Paraugšķirne	Balle
1.	Koks: augums QN (a)	ļoti vājš	‘Compact Stella’, ‘Compact Van’	1
		vājš	‘Sumpaca’, ‘Szomolyai feketé’	3
		vidējs	‘Kordia’, ‘Stella’, ‘Sumtare’, Aleksandrs’	5
		spēcīgs	‘Hedelfinger Riesenkirsche’, ‘Aija’, ‘Indra’	7
		ļoti spēcīgs	‘Regina’, ‘Jānis’	9
2.	Koks: habituss (*) PQ (a) (sk. šā pielikuma 42.punktu)	stāvs	‘Lapins’, ‘Melitopoļskaya rannyaya’	1
		pusstāvs	‘Burlat’, ‘Napoléon’, ‘Aija’, ‘Indra’, ‘Aleksandrs’	2
		izplests	‘Sumtare’, ‘Vega’, ‘Vera’, ‘Jānis’	3
		nokarens	‘Annabella’, ‘Jaboulay’	4
3.	Koks: zarojums (*) QN (a)	rets	‘Merton Glory’, ‘Rainier’	3
		vidējs	‘Hedelfinger Riesenkirsche’, ‘Jānis’	5
		biezs	‘Alex’, ‘Szomolyai feketé’, ‘Aija’, ‘Aleksandrs’, ‘Indra’	7
4.	Viengadīgais dzinums: galotnes antociāna krāsojums (aktīvas augšanas laikā) QN	nav vai ļoti vājš	‘Drogans Gelbe’, ‘Knorpelkirsche’	1
		vājš	‘Merton Glory’, ‘Van’	3
		vidējs	‘Napoléon’, ‘Rebekka’	5
		izteikts	‘Namosa’, ‘Rivan’	7
		ļoti izteikts	‘Aida’, ‘Merton Heart’, ‘Pat’	9
5.	Viengadīgais dzinums: galotnes pūkojums (aktīvas augšanas laikā) QN	vājš	‘Hedelfinger Riesenkirsche’, ‘Van’	3
		vidējs	‘Kassins Frühe’	5
		stiprs	‘Burlat’, ‘Early Rivers’	7
6.	Viengadīgais dzinums: starpposmu garums (*) QL	normāls	‘Burlat’	1
		īss	‘Compact Lambert’, ‘Compact Stella’	2

	(a) (sk. šā pielikuma 43.punktā)			
7.	Viengadīgais dzinums: lenticeļu daudzums QN (a)	maz	‘Kordia’, ‘Sam’	3
		vidēji daudz	‘Hedelfinger Riesenkirsche’, ‘Van’	5
		daudz	‘Krupnoplodnaya’, ‘Querfurter Königs-kirsche’	7
8.	Viengadīgais dzinums: resnums (vidusdaļā) QN (a)	tievs	‘Szomolyai feketē’	3
		vidējs	‘Hedelfinger Riesenkirsche’	5
		resns	‘Kavics’, ‘Van’	7
9.	Lapas plātne: garums QN (b)	īss	‘Sumtare’, ‘Szomolyai feketē’	3
		vidējs	‘Napoléon’, ‘Vanda’	5
		garš	‘Merton Crane’	7
10.	Lapas plātne: platums QN (b)	šaurš	‘Sumtare’, ‘Sylvia’	3
		vidējs	‘Guillaume’, ‘Stella’	5
		plats	‘Badacsonyi’, ‘Germersdorfi 45’, ‘Merton Crane’	7
11.	Lapas plātne: garuma/platuma attiecība (*) QN (b)	maza	‘Badacsonyi’, ‘Hudson’	3
		vidēja	‘Bing’, ‘Merton Crane’	5
		liela	‘Hedelfinger Riesenkirsche’, ‘Sylvia’, ‘Vanda’	7
12.	Lapas plātne: zaļās krāsas intensitāte virspusē QN (b)	gaiša	‘Bigarreau d’Or’, ‘Sumtare’	3
		vidēja	‘Napoléon’, ‘Vanda’	5
		tumša	‘Burlat’	7
13.	Lapa: kātiņa garums (*) QN (b)	īss	‘Sylvia’, ‘Van’	3
		vidējs	‘Sam’, ‘Stella’	5
		garš	‘Badacsonyi’, ‘Merton Crane’	7
14.	Lapa: plātnes garuma un kātiņa garuma attiecība QN (b)	maza	‘Badacsonyi’, ‘Lambert’	3
		vidēja	‘Burlat’, ‘Sam’	5
		liela	‘Hedelfinger Riesenkirsche’, ‘Stella’	7
15.	Lapa: dziedzeri (*) QL	nav	‘Namosa’, ‘Sylvia’	1
		ir	‘Summit’, ‘Sumtare’	9
16.	Dziedzeri: krāsa PQ	zaļgani dzeltena	‘Drogans Gelbe’, ‘Knorpelkirsche’, ‘Van’	1
		oranži dzeltena	‘Hudson’, ‘Reverchon’	2
		gaiši sarkana	‘Burlat’, ‘Sylvia’	3
		tumši sarkana	‘Early Rivers’, ‘Germersdorfi 45’	4
		purpura	‘Gege’, ‘Paulus’	5
17.	Zieds: diametrs QN (c)	mazs	‘Anita’, ‘Szomolyai feketē’	3
		vidējs	‘Sylvia’, ‘Van’	5
		liels	‘Aida’, ‘Burlat’	7
18.	Zieds: vainaglapu forma PQ (c) (sk. šā pielikuma 44.punktā)	apaļa	‘Kordia’, ‘Schneiders spaete Knorpelkirsche’	1
		eliptiska	‘Burlat’, ‘Sunburst’	2
		noapaļoti eliptiska	‘Hedelfinger Riesenkirsche’, ‘Van’	3
19.	Zieds: vainaglapu sakārtojums	brīvas	‘Burlat’, ‘Sunburst’	1

	QN (c) (sk. šā pielikuma 45.punktū)	saskaras	‘Germersdorfi 45’, ‘Van’	2
		pārklājas	‘Hudson’	3
20.	Auglis: lielums (*) QN (d)	ļoti siki	‘Müncheberger Frühernte’	1
		siki	‘Annonay’, ‘Szomolyai feketé’, ‘Indra’, ‘Jānis’	3
		vidēji	‘Early Rivers’, ‘Schmidt’, ‘Aija’, ‘Aleksandrs’	5
		lieli	‘Burlat’, ‘Rainier’	7
		ļoti lieli	‘Duron 3’, ‘Sunburst’	9
21.	Auglis: forma (*) PQ (sk. šā pielikuma 46.punktū)	sirdsveida	‘Kordia’, ‘Summit’, ‘Jānis’	1
		nierveida	‘Van’, ‘Vera’	2
		plakani apaļa	‘Alex’, ‘Burlat’, ‘Aleksandrs’, ‘Indra’	3
		apaļa	‘Germersdorfi 45’, ‘Reverchon’, ‘Aija’	4
		eliptiska	‘Hedelfinger Riesenkirsche’	5
22.	Auglis: auglenīcas gals QN (d) (sk. šā pielikuma 47.punktū)	smailes	‘Guillaume’, ‘Kavics’	1
		plakans	‘Hedelfinger Riesenkirsche’, ‘Van’, ‘Aija’, ‘Aleksandrs’, ‘Indra’	2
		dobumains	‘Reverchon’, ‘Sunburst’	3
23.	Auglis: šuve QN (d)	nav vai ļoti vāji saredzama	‘Hedelfinger Riesenkirsche’, ‘Aija’, ‘Aleksandrs’, ‘Indra’	1
		vāji saredzama	‘Germersdorfi 45’	2
		stipri saredzama	‘Burlat’, ‘Rita’, ‘Jānis’	3
24.	Auglis: kātiņa garums (*) QN (d)	ļoti īss	‘Van’	1
		īss	‘Burlat’, ‘Szomolyai feketé’, ‘Aija’, ‘Indra’	3
		vidējs	‘Hedelfinger Riesenkirsche’, ‘Sunburst’, ‘Aleksandrs’	5
		garš	‘Kordia’, ‘Noire de Meched’, ‘Jānis’	7
		ļoti garš	‘Delflash’	9
25.	Auglis: kātiņa resnums QN (d)	tievs	‘Hedelfinger Riesenkirsche’, ‘Kordia’	3
		vidējs	‘Sunburst’, ‘Germersdorfi 45’	5
		resns	‘Van’	7
26.	Auglis: atdalošais slānis starp kātiņu un augli QL (d)	nav	‘Burlat’, ‘Sunburst’, ‘Aija’, ‘Aleksandrs’, ‘Indra’, ‘Jānis’	1
		ir	‘Alex’, ‘Vittoria’	9
27.	Auglis: miziņas krāsa (*) PQ (d)	dzeltēna	‘Bigarreau d’Or’, ‘Dönnissens Gelbe’, ‘Aleksandrs’	1
		dzeltēna ar sārtumu	‘Napoléon’, ‘Vega’	2
		oranži sarkana	‘Tardif de Vignola’	3
		gaiši sarkana	‘Krupnoplodnaya’, ‘Aija’	4
		sarkana	‘Alex’, ‘Sunburst’	5
		brūni sarkana	‘Burlat’, ‘Kordia’, ‘Lapins’	6
		tumši sarkana	‘Hedelfinger Riesenkirsche’, ‘Stella’, ‘Indra’, ‘Jānis’	7
		melngana	‘Annabella’, ‘Knauffs’, ‘Schwarze’, ‘Namosa’	8
28.	Auglis: lenticeļu lielums uz miziņas QN (d)	mazas	‘Hedelfinger Riesenkirsche’	3
		vidējas	‘Guillaume’	5
		lielas	‘Reverchon’	7
29.	Auglis: lenticeļu skaits uz miziņas	maz	‘Burlat’, ‘Rita’	3